Adelospondyli

Adelospondyli – rząd prymitywnych wczesnokarbońskich czworonogów.

Systematyka nie jest jasna, prawdopodobnie są spokrewnione z lepospondylami, zwłaszcza aistopodami. Dawniej zaliczane do mikrozaurów[1].

Ogólnie zwierzęta te mogły przypominać współczesne amfiumy albo syrenowate. Małe rozmiary – do 30 cm[2]; długość znanych czaszek nie przekracza 7 cm[1]. Ciało silnie wydłużone (co najmniej 70 kręgów)[2]. Pas kończyn przedstawiony tylko skórnymi elementami, obecności pasa tylnych kończyn nie dowiedziono. Kończyny szczegółowo nieznane[2], prawdopodobnie były małe i nieskostniałe. Kręgi gastrocentryczne, jak u mikrozaurów i Lysorophia. Sklepienie czaszki jest nadzwyczaj wyspecjalizowane. Szereg kości zredukowanych, obecny element skwamozotabularny, oczy przesunięte do końca pyska. Obecna linia boczna i masywne łuki skrzelowe.

Żyły w wodach stojących, żywiły się bezkręgowcami, być może filtrowały zdobycz drobnymi zębami[2].

Rodzina Adelogyrinidae obejmuje cztery rodzaje i gatunki opisane z wizenu Szkocji:

- *Adelogyrinus simnorhynchus* Watson, 1926 (rodzaj typowy) – drobny, długość czaszki do 5 cm. Charakterystyczna cecha – otwór ciemieniowy ma postać długiej szczeliny (długości zbliżonej do oczodołów)[1].
- *Dolichopareias disjectus* Watson, 1928 – długość czaszki 3 cm.
- *Adelospondylus watsoni* Carrol, 1967 – długość czaszki do 5 cm, ogólna długość ponad 50 cm. Najbardziej znany z całej grupy.
- *Palaeomolgophis scoticus* Brough & Brough, 1967 – znany zasadniczo szkielet pozaczaszkowy i część sklepienia czaszki. Długość czaszki około 2 cm, długość całkowita – do 25 cm.

Rodzinę Archerontiscidae utworzono dla jednego gatunku (nie wykluczone, że to młody osobnik jakiegoś przedstawiciela Adelogyrinidae):

- *Archerontiscus caledoniae* Carrol, 1969 – opisany na podstawie jednego egzemplarza ze wczesnych warstw serpuchowu Szkocji. Dokładny wiek i miejsce pochodzenia nieznane, wzór znaleziono w kolekcji muzealnej. Jest to bardzo drobne (długość całkowita – 15 cm, długość

Adelospondyli

Watson, 1930

Okres istnienia: dolny karbon

Pre Є Є O S D C P T J K Pg N Q

Adelospondylus watsoni

Systematyka

Domena	eukarionty
Królestwo	zwierzęta
Typ	strunowce
Podtyp	kręgowce
Nadgromada	Tetrapoda
Gromada	płazy
Podgromada	lepospondyle
Rząd	**Adelospondyli**

Rodziny i rodzaje

- Adelogyrinidae
  - *Adelogyrinus*
  - *Adelospondylus*
  - *Dolichopareias*
  - *Palaeomolgophis*
- Archerontiscidae
  - *Archerontiscus*

czaszki – 16 mm) zwierzę o długim ciele i słabo zaznaczonych kończynach. Jego kręgi są zbudowane z dwu prawie jednakowych cylindrów przypominających pleurocentra i hipocentra embolomerów[3][4][5].

Adelospondyle są interesujące jako najdawniejsze lepospondyle, ich istnienie wskazuje na dużą różnorodność małych „płazów” już na początku karbonu[4].

Przypisy

1. Ju. A. Orłow: *Osnowy paleontołogii*. T. 12: Ziemnowodnyje, priesmykajuszczijesia i pticy. Moskwa: Nauka, 1964, s. 164—166.
2. Iwanow A. O., Czeriepanow G. O.: *Iskopajemyje nizszyje pozwonocznyje: uczebnoje posobije*. Wyd. 2. Sankt-Petersburg: Izdatielstwo Sankt-Pietierburgskogo uniwiersitieta, 2007, s. 203—203. ISBN 978-5-288-04342-0.
3. Carroll R. L.. *A new Family of Carboniferous Amphibians* (http://cdn.palass.org/publications/palaeontology/volume_12/pdf/vol12_part4_pp537-548.pdf). „Paleontology”. 12 (4), s. 537–548, 1969 (ang.).
4. Caroll R.: *Paleontołogija i ewolucija pozwonocznych*. T. 1. Moskwa: Mir, 1992, s. 219—221. ISBN 5-03-001819-0.
5. Acherontiscus caledoniae (http://www.webcitation.org/6G56twNJt) (ang.). palaeocritti.com. [dostęp 2013-04-06]. [zarchiwizowane z tego adresu (http://www.palaeocritti.com/by-group/lepospondyli/acherontiscus) (2013-04-23)].

Linki zewnętrzne

- Lepospondylia (http://www.webcitation.org/6G56uZtBX) (ang.). paleofile.com. [dostęp 2013-04-06]. [zarchiwizowane z tego adresu (http://www.paleofile.com/Demo/Mainpage/Taxalist/Lepospondylia.htm) (2013-04-23)].
- Adelogyrinidae (http://www.webcitation.org/6G56v27wV) (ang.). palaeos.com. [dostęp 2013-04-06]. [zarchiwizowane z tego adresu (http://palaeos.com/vertebrates/lepospondyli/lepospondyli.html#Adelogyrinidae) (2013-04-23)].
- [1] (http://web.archive.org/web/20121016081416/http://macroevolution.narod.ru/tatar2.htm)

Źródło: „https://pl.wikipedia.org/w/index.php?title=Adelospondyli&oldid=58715102”

Tę stronę ostatnio edytowano 7 lut 2020, 17:05. Tekst udostępniany na licencji Creative Commons: uznanie autorstwa, na tych samych warunkach (http:https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.pl), z możliwością obowiązywania dodatkowych ograniczeń. Zobacz szczegółowe informacje o warunkach korzystania (http:https://foundation.wikimedia.org/wiki/Warunki_korzystania).